

TEST

FREDERIK HENDRIKLAAN

2582 DEN HAAG

31 oktober 2023

TEST FREDERIK HENDRIKLAAN

2582 DEN HAAG

Dinsdag 31 oktober 2023, 14.00 – 15.30 uur

Opzet van dit verslag

Alle situaties die zijn getest zijn ook op de foto gezet. Bij de foto's wordt vermeld wat van de afgebeelde situatie goed is of wat er te verbeteren valt. Dit laatste is dan samengevat in de vorm van een **ADVIES**.

Deelnemers Voorall TestTeam

Jos Remmerswaal

Brigitte Götz

Jan Bonemeijer

Cor de Ruiter

Bert Wentink

Erik Herbschleb

Slechtziend, rood-witte stok

Slechtziend, rood-witte stok

Scootmobiel

Scootmobiel

Voorall Projectgroep Verkeer en Openbare
Ruimte (VOR) en buurtbewoner

Projectleider TestTeams Voorall

Frederik Hendriklaan

Deze laan werd grotendeels aangelegd rond 1904. Hij is vernoemd naar *Prins Frederik Hendrik* (1584-1647), zoon uit het vierde huwelijk van Prins Willem van Oranje met Louise de Coligny. Sinds 1625 was hij Stadhouder. In datzelfde jaar trouwde hij met Amalia van Solms.

In de volksmond staat de laan bij Hagenaars ook algemeen bekend als "De Fred".

In de afgelopen periode is de Fred volledig heringericht. Aanleiding was onder meer het uitbreken van de tramrails op het gedeelte van de Statenlaan tot het Prins Mauritsplein. De eindlus van lijn 17 door de Prins Mauritslaan is nu vervangen door een kopeindpunt op de Statenlaan.

Bereikbaarheid

Als men met het openbaar vervoer naar de Fred wenst te komen zijn de tramlijnen 11 en 17 goede opties. Lijn 11: halte Willem de Zwijgerlaan, daarna nog een enkele minuut lopen; lijn 17: halte Frederik Hendriklaan, meteen ter plekke dus. De trams zijn alle van het gelijkvloerse Aveniotype.

Halte Frederik Hendriklaan van lijn 17 (Statenkwartier – Wateringen v.v.)

Aandachtspunten

Het TestTeam bekeek het winkelgedeelte van de Frederik Hendriklaan, gelegen tussen het Frederik Hendrikplein en de Prins Mauritslaan aan de hand van een aantal van tevoren opgestelde aandachtspunten. Achtereenvolgens komen hier aan de orde:

- Oversteken
- Parkeren (gewone parkeerplaatsen)
- Parkeren (algemene gehandicaptenparkeerplaatsen)
- Vrije doorgang
- Toegankelijkheid van winkels en Horeca
- Bankjes

OVERSTEKEN

Is er een plek waar je rolstoelvriendelijk naar de overkant kan tussen de verschillende zijstraten? Eigenlijk zou je om de 100 m naar de overkant moeten kunnen. Is dat op een veilige manier mogelijk of is dat te gevaarlijk?

Antwoord: Nee, en wel om twee redenen, te weten de hoogteverschillen tussen stoep en de rijweg, en het feit dat er hier nauwelijks doorkomen aan is als gevolg van geparkeerde auto's en fietsen en andere obstakels. Een 'gemiste kans' zijn bovendien de verkeersdrempels. Die hebben dezelfde hoogte als de trottoirs, maar bij de stoepanden is tóch weer een hoogteverschil geschapen.

De behoefte aan extra oversteken bestaat voornamelijk op het gedeelte tussen de Antonie Duyckstraat en het Frederik Hendrikplein. Vanaf de Antonie Duyckstraat tot de Prins Mauritslaan liggen de zijstraten veel dichterbij elkaar, en daar loont een tussentijdse doorsteek niet.

Enkele beelden van de verkeersdrempels; toelichting in de tekst

ADVIES:

- Creëer een extra oversteekmogelijkheid tussen het Frederik Hendrikplein en de Willem de Zwijgerlaan en tussen de Willem de Zwijgerlaan en de Antonie Duyckstraat.

Kleuren van de zebra-markering; zijn deze (inmiddels) zwart-wit?

Antwoord: Zebra's zijn alleen aanwezig op de kruispunten van de Fred met de Willem de Zwijgerlaan en de Statenlaan. Deze zijn inmiddels zwart-wit uitgevoerd en daarmee contrasteren ze nu goed met het wegdek eromheen.

Beelden van de zebra's bij de Statenlaan

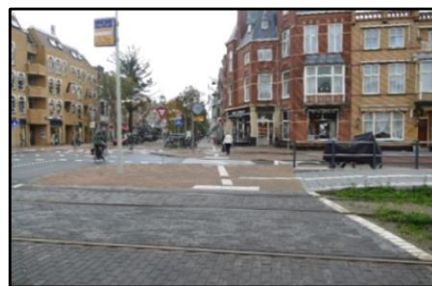

'Vergevingsgezinde' trottoirbanden op de hoeken

Zijn er verlaagde banden op alle straathoeken? Liggen de verlaagde banden zo dat je zowel de Fred als de zijstraten veilig kunt oversteken?

Antwoord: Alle straathoeken zijn in alle looprichtingen goed vlak.

Achtereenvolgens kruisen we de Willem de Zwijgerlaan, Antonie Duyckstraat, de Statenlaan, de Van Beuningenstraat, de Van Weede van Dijkveldstraat en de Bentinckstraat, om te eindigen bij het Prins Mauritsplein.

Uitzondering bij de Statenlaan

Blindengeleidelijnen

Mooi vlak!

Schuine band loopt door bij de oversteek Hoogteverschil 5cm

Een uitzondering doet zich voor bij kruising met de Statenlaan. Ter hoogte van de Frederik Hendriklaan 152 bevindt zich een hoogteverschil van 5 cm van fietspad naar trottoir. Er is hier namelijk geen verlaagde band aangebracht, maar de 'vergevingsgezinde stoeprand' is doorgetrokken, zoals dat op de hele Statenlaan het geval is bij voetgangersoversteken. Dit resulteert in een

hoogteverschil van 5 cm, te overbruggen via de helling van de verlaagde band. Het hoogteverschil zou maximaal 2cm moeten zijn.

ADVIES:

In toekomstige gevallen overgangen van rijweg naar stoep niet oplossen met het doortrekken van de schuine band, maar een verlaagde band aanbrengen zodat het hoogteverschil maximaal 2cm bedraagt.

Zijn de Hagenaartjes bij de verlaagde banden zo aangebracht dat er minimaal 120cm vrije doorgang is?

Antwoord: Ja, er is overal voldoende vrije doorgang, maar op verschillende plekken staat er een paaltje precies middenin het verlengde van de vrij te houden – grijze - looproute, de zogenaamde 'loper'. Dit is niet helemaal te vermijden, omdat de grijze loper 2,5m breed is. Om te voorkomen dat blinde en slechtziende voetgangers hier tegenaan lopen is het handig de paaltjes zoveel mogelijk aan de zijkanten van de loper te plaatsen.

Vrije doorgang

Paaltje in verlengde van vrije loper

ADVIES:

- Situeer de Hagenaartjes zo dat ze zoveel mogelijk staan aan de zijkanten van het verlengde van de grijze loper staan.

PARKEREN (GEWONE PARKEERPLAATSEN)

Hoe breed zijn de (gewone) parkeerhavens?

Antwoord: 180cm.

Hoe is de helling van de trottoirbanden bij deze gewone parkeerplaatsen?

Antwoord: De 'schuine' van de trottoirbanden van de parkeerhavens zijn bij de beide delen van de Fred – ter weerszijden van de Willem de Zwijgerlaan - verschillend. Op het korte deel is de band steil, circa 60 graden. Hier wordt een hoogteverschil van ca 14cm overbrugt. Op het veel langere deel, richting het Prins Mauritsplein wordt een hoogteverschil van ca 9cm overbrugt met een met een band van circa 30 graden en een breedte van 25cm.

Voorall is geen voorstander van parkeren op trottoirhoogte bij een parkeerplaats met een breedte van 180cm. In de praktijk zien we dat dit ten koste gaat van de vrije doorgang op het trottoir, doordat de auto regelmatig deels op het trottoir geplaatst wordt, mogelijk uit angst dat de spiegel eraf gereden wordt of om zonder hoogteverschil uit te kunnen stappen. Bovendien moet de bestuurder bij het uitstappen een ongebruikelijke diepte overbruggen, waardoor de kans op zwikken of ander letsel ontstaat. De kans op letsel is echter wel groter bij de

steilere band dan bij de minder steile band. Voor mensen die via de bestuurderszijde of achterzijde de rolstoel of rollator uit de auto nemen is het niet mogelijk nabij de auto op het trottoir te komen. Gebruikers van een rolstoel en scootmobiel kunnen de steile band niet gebruiken, de flauwere band is voor een deel van hen wel te overbruggen.

ADVIES:

- Vervang de steile band door de minder steile.
- Vermijd in toekomstige ontwerpen het parkeren op trottoirniveau.

De (te) steile banden ...

... en de veel vlakkeren

PARKEREN (ALGEMENE GEHANDICAPTENPARKEERPLAATSEN, GPA's)

Zijn er GPA's?

Antwoord: Ja, op het deel van Willem de Zwijgerlaan tot Mauritsplein vier maal.

Wat zijn de maten van de GPA's?

Antwoord: De breedte is gelijk aan die van de gewone parkeerhavens, dus 180cm, de lengte is iets ruimer, namelijk 6.50 meter.

GPA 1

GPA 2

GPA 3

GPA 4

Is er ruimte om aan beide zijden in- en uit te stappen (dus bijvoorbeeld geen obstakel of groenstrook ernaast, waardoor je in het gras moet uitstappen).

Antwoord: In- en uitstappen voor mensen met een rolstoel is bij deze inrichting bijna onmogelijk. Aan de rijwegzijde vanwege het extra hoogteverschil van circa 14 cm. Bovendien ontbreekt een opritje binnen 5m om van rijweg naar stoep te gaan. Aan de trottoirzijde is 1,5m vrije breedte nodig om uit te stappen. Geen enkele GPA voldeed hieraan.

We troffen achtereenvolgens de volgende obstakels op het trottoir aan:

GPA 1: lantaarnpaal op 55cm, verkeersbord op 1m afstand van GPA

GPA 2: boom op 10cm, afvalbak en verkeersbord op 45 cm afstand

GPA 3: verkeersbord op 35 cm afstand

GPA 4: verkeersbord op 1m afstand

ADVIES:

- Verplaats de GPA's naar een delen van het trottoir waar een vrije breedte van 1,5m beschikbaar is.
- Breng een opritje binnen 5m van de GPA aan om van rijweg naar stoep te kunnen gaan.
- Neem de detaillering van GPA's inclusief de vrije breedte van 1,5m aan trottoirzijde en een opritje binnen 5m op in het Handboek Openbare Ruimte, om dit soort fouten in de toekomst te voorkomen.

VRIJE DOORGANG

Is de vrije doorgang over de stoep minimaal 1.50 m en bij puntobstakels (bv. bomen) minimaal 1.10 meter? Bij palen van bijvoorbeeld verkeersborden of straatnamen mag het 90 cm zijn.

Antwoord: De grijze 'loper' heeft een breedte van 2,5m. Hoewel de 1,5m overal wel gehaald wordt, staan er toch onhandig geplaatste obstakels op de looper.

Voorbeelden hiervan zijn: paal van een voormalige luifel, ondersteuning van een zonne- en regenscherm, reclamebord, bouwsteiger (tijdelijk, maar toch), twee bloemenkiosken (waarvan er een semi definitief de halve loper in beslag neemt).

Hier twee voorbeelden van een 100% vrije doorgang

Voorbeelden van palen op de loper

fietsen staan net op de loper

Deel van de kiosk

steiger

en reclamebord op de rijloper

Bloemenkiosk deels op de rijloper

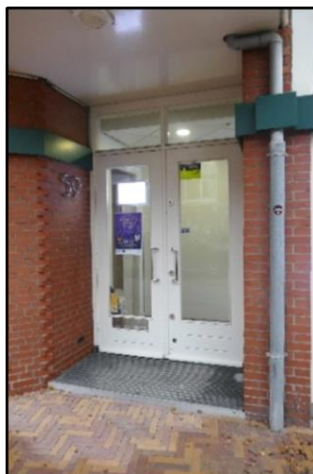
ADVIES:

- Handhaaf de vrije doorgang op de stoep. Uitstallingen en reclameborden dienen aan de gevel geplaatst te zijn en vanaf de gevel maximaal 80cm ruimte in te nemen.
- Houd bij de vergunningverstrekking van kiosken rekening met 1.50m vrije doorgang.
- Geef met bebording aan dat de grijze looper als looproute 100% vrij moet blijven

TOEGANKELIJKHEID VAN WINKELS EN HORECA

Zijn de winkels drempelvrij te betreden? (drempel dus maximaal 2 cm hoog)

Antwoord: Alles ziet er perfect uit. Slechts op nummer 59 (Plint Garantiemakelaars) valt er iets te verbeteren, zie de foto. Daar is de drempel circa 4 cm hoog.

Drempel van nr. 59

BANKJES

Zijn er bankjes? Hoeveel, en hebben de bankjes rug- en armleuningen?

Antw: Ja, we hebben er vijf geteld, alle van dezelfde vorm zoals op de foto's is te zien. Dus wél een rugleuning, maar geen armleuningen.

ADVIES:

- Bevestig armleuningen op de verschillende bankjes op de Fred. Dit is belangrijk voor ouderen en mensen met gewrichtsproblemen die hiermee gemakkelijker kunnen gaan zitten en overeind kunnen komen.
- Neem tbv toekomstige (her)inrichtingen in het handboek openbare ruimte op dat banken altijd voorzien dienen te zijn van een rugleuning en bij voorkeur ook van een armleuning.

Twee van de vijf bankjes, o.a. op de hoek van de Prins Mauritslaan

Eindconclusie

De Frederik Hendriklaan is na de herinrichting een nog aantrekkelijker winkelstraat geworden. Om ervoor te zorgen dat ook mensen met een beperking hier zelfstandig kunnen winkelen, zijn er nog wel wat verbeteringen noodzakelijk. We zijn erg blij dat de toegang tot nagenoeg alle winkels drempelvrij is. Ook de rijloper die een vrije zone voor voetgangers suggereert is een vooruitgang, hoewel die nog niet op alle plaatsen vrijgehouden wordt. Handhaving van de regels met betrekking tot uitstallingen en reclameborden is hier essentieel. Ook dienen op verschillende hoeken de Hagenaartjes verplaatst te worden, zodat de deze niet in het midden van het verlengde van de rijloper staan.

Minder blij zijn we met het parkeren op trottoirniveau, zeker in combinatie met de te steile band op het deel tussen Frederik Hendrikplein en de Willem de Zwijgerlaan. De obstakels aan trottoirzijde ter hoogte van alle GPA's maken deze feitelijk onbruikbaar. Bovendien ontbreken hier opritjes naar de stoep. Ook vragen we aandacht voor de geringe oversteekmogelijkheden tussen het Frederik Hendrikplein en de Willem de Zwijgerlaan en tussen de Willem de Zwijgerlaan en de Antonie Duyckstraat. Daarnaast ontbreken er armleuningen op alle bankjes, waardoor ouderen hier minder gemakkelijk gebruik van kunnen maken.

Deze test is niet alleen bedoeld om de inrichting van de Frederik Hendriklaan te verbeteren voor mensen met een beperking, maar ook ten behoeve van komende herinrichtingen. We hopen dat de gemeente Den Haag leert van de geconstateerde knelpunten en de adviezen meeneemt in haar beleid om dezelfde problemen bij toekomstige ontwerpen te voorkomen. Op deze wijze werken we gezamenlijk aan een toegankelijk Den Haag voor iedereen.

Vragen?

Erik Herbschleb, projectleider TestTeams

Emailadres: erikherbschleb@voorall.nl

Van Diemenstraat 196

2518 VH Den Haag

070 365 52 88

info@voorall.nl

www.voorall.nl

www.facebook.com/voorall

www.X.com/voorall